

Motion om nollvision mot hemlöshet bland äldre

Motion av Clara Lindblom med flera (samtliga V)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Erik Slottner anför följande.

Ärendet

I en motion till kommunfullmäktige av Clara Lindblom m.fl. (samtliga V) beskrivs att äldre människor som lever i hemlöshet är en särskilt utsatt och skör grupp. Motionärerna beskriver också att staden redan bedriver ett stort arbete för målgruppen, till exempel stadens projekt inom boende och behandlingsenheten med seniorboende för personer 55 + på Monumentet, subventionerade och drogfria akutplatser för äldre på stöd- och omvårdnadsboende samt tillskapandet av funktionen äldrelots. Motionärerna påtalar även Micasa fastigheter i Stockholm AB:s uppdrag gällande 25 seniorlägenheter per år för målgruppen äldre hemlösa som har svårt att komma in på den ordinarie bostadsmarknaden på grund av till exempel låg pension och skulder och som har bött den maximala boendetiden om fem år inom SHIS bostäder.

- Utifrån motionärernas beskrivning av målgruppen föreslår dem att kommunfullmäktige beslutar:
att staden ska anta en nollvision mot äldre i hemlöshet med målet att år 2025 ska vi inte ha äldre i Stockholms stad som är hemlösa enligt gällande definitioner.
- Att uppdra till äldrenämnden och socialnämnden att tillsammans med kommunstyrelsen ta fram en handlingsplan för hur en nollvision för hemlöshet bland äldre ska utformas och uppnås.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, äldrenämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor kommunstyrelsens pensionärsråd, SHIS Bostäder, Frälsningsarmén Stockholm, Ny Gemenskap och Stockholms Stadsmission. Frälsningsarmén Stockholm, Ny Gemenskap, och Stockholms Stadsmission har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret menar att det nya program mot hemlöshet som är under framtagande onödiggör en särskild handlingsplan och nollvision.

Socialnämnden hänvisar till att äldre hemlösa kommer att vara en fortsatt prioriterad målgrupp i programmet och att en särskild plan eller nollvision därför inte är nödvändig.

Äldrenämnden understryker vikten av ett utvecklat vräkningsförebyggande arbete och ökad samhandläggning inom socialtjänsten, inklusive äldreområdet.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd betonar det förebyggande arbetet, exempelvis genom fler gode män och utvecklat stöd till äldre med psykisk ohälsa.

Östermalms stadsdelsnämnd menar att äldre omfattas av stadens styrdokument på samma sätt som andra medborgare och att man med hänvisning till likställighet inte bör skapa en separat handlingsplan för målgruppen.

Stockholms Stadshus AB påtalar vikten av att staden har en gemensam bild av vilka grupper som ska vara prioriterade, samt lyfter fram Micasa Fastigheters bidrag i arbetet mot hemlöshet bland äldre.

SHIS Bostäder har redan idag ett väl fungerande arbete och ämnar fortsätta detta.

Kommunstyrelsens pensionärsråd vill framföra att staden har ett ansvar för alla sina medborgare och att ingen ska behöva bo på gatan.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor lyfter fram att det förebyggande arbetet måste inkludera vården och inte bara socialtjänsten och att det bör komma i ett tidigare skede.

Mina synpunkter

Motionärerna vill anta en nollvision och en handlingsplan mot hemlöshet bland äldre. Motionen väcker en del frågor. Bland annat huruvida motionärerna inte anser att en sådan redan finns, då ett program mot äldre i

hemlöshet togs fram föregående mandatperiod. Min uppfattning är att en sådan vision redan finns tydligt uttalad från stadens sida och att det råder politisk enighet om att målet är att ingen äldre ska leva i hemlöshet. Vad gäller handlingsplan pågår ett arbete kring att uppdatera stadens program mot hemlöshet med tillhörande handlingsplaner. Denna ska gälla perioden 2020-2024 och i det arbetet är äldreförvaltningen involverad. Här kan det finnas ett behov av att utveckla programmet avseende äldres specifika behov och problematik. Samtidigt är det viktigt att påpeka att det redan i och med det program som finns idag görs ett omfattande arbete för att minska hemlösheten bland äldre i Stockholm. Självklart delar jag motionärens engagemang för denna grupp, jag tillsammans med många andra är djup bekymrad över att det finns äldre som lever i hemlöshet. Därför är det också bra att staden idag har ett omfattande arbete mot äldre i hemlöshet och hela tiden arbetar för att nå målet om att inga äldre ska behöva vara hemlösa. Därför föreslår jag att motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård, Emilia Bjuggren och Jan Valeskog (alla S) och borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motionen bifalles
2. Därutöver anförts följande

Ingen äldre ska leva i hemlöshet efter år 2025. För att nå det uppfordrande målet krävs enligt vår mening att staden antar en uttrycklig nollvision och ger ett strukturerat uppdrag om att ta fram en handlingsplan för hur nollvisionen ska utformas och uppnås.

Det gläder oss därför stort att äldreborgarrådet menar att en sådan vision redan finns, i och med det åtgärdsprogram som föregående äldreborgarråd i den dåvarande rödgrönrosa majoriteten tog initiativ till. Med den utgångspunkten vore det väl naturligt att bifalla motionen och på det sättet bekräfta denna politiska samstämmighet? Som vi ser det passar visionen och den föreslagna handlingsplanen också väl in i stadens pågående uppdatering av programmet mot hemlöshet.

Vi är givetvis stolta över det arbete som gjordes förra mandatperioden för att minska hemlösheten bland äldre. För första gången har gruppen äldre hemlösa synliggjorts och insatser har utformats efter deras behov. Ett nytt boende har öppnats,

drogfria akutplatser har subventionerats, seniorlägenheter öronmärkts och särskilda förmedlingsregler säkrar att lediga lägenheter i första hand förmedlas till äldre över 85 år samt de mellan 65 och 85 år som bor otillgängligt eller känner ensamhet och oro.

Utöver detta har en särskild äldrelots inrättats som arbetar uppsökande. Arbetet har redan gett resultat då antalet äldre hemlösa minskade förra året, vilket visar att en nollvision inte är omöjlig om det finns en stark politisk vilja, vilket vi uppfattar finns över blockgränsen.

Ytterligare en punkt i åtgärdsprogrammet är att 500 av kommande nyproduktion av seniorlägenheter ska öronmärkas för äldre med hemlöshetsproblematik och låga inkomster, varav 100 ska vara klara för inflyttning före år 2025. Bostäderna ska tillhandahållas av stadens bostadsbolag, som är vårt viktigaste verktyg för att klara bostadsförsörjningsansvaret. För att klara denna del av åtgärdsplanen krävs en omläggning av majoritetens bostadspolitik, som hittills i år tyvärr inte lyckats markanvisa en enda seniorlägenhet med hyresrätt, inte ens med privat aktör.

Det fortsatta arbetet för att inga äldre ska leva i hemlöshet efter år 2025 behöver noga följas upp och kompletterande insatser genomföras, om det visar sig finnas ett behov. Äldreborgarrådets positiva inställning till att utveckla nuvarande program mot hemlöshet för att tillgodose äldres specifika behov och problematik är därför lovande. Som motionärerna anger och som bekräftas bland annat av remissvaret från Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd behöver det förebyggande arbetet utvecklas för att äldre ska få stöd i att behålla sitt boende, exempelvis genom att arbeta proaktivt för att säkra tillgången till gode män och genom att utveckla stödet till äldre med psykisk ohälsa.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 16 oktober 2019

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Erik Slottner

Mats Larsson

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Jan Valeskog och Karin Gustafsson (alla S) och Clara Lindblom och Rashid Mohammed (båda V) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motion (2019/154) om en nollvision mot hemlöshet bland äldre
2. Därutöver vill vi anförda följande:

Arbetet mot hemlöshet ska vara en högt prioriterad fråga och vi anser att staden ständigt ska arbeta för att utveckla den hjälp som finns tillgänglig.

Ingen ska behöva leva i hemlöshet, i synnerhet inte när man närmar sig livets slutskede. Vi tycker det är hoppfullt att fler partier tycks ta dessa frågor på allvar, men tyvärr har vi länge sett tendenser av hur denna grupp trängts undan när andra grupper gjort anspråk på stadens resurser.

Trots de visioner och handlingsplaner som tagits fram så minskar inte hemlösheten. Sverigedemokraterna välkomnar därför det arbete som majoriteten säger sig bedriva med att uppdatera dessa och vi hoppas att det kommer bidra till mer handlingskraftiga åtgärder.

Ersättaryttrande gjordes av Sissela Nordling Blanco (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

I motionen beskrivs att äldre människor som lever i hemlöshet är en särskilt utsatt och skör grupp. Motionärerna beskriver också att staden redan bedriver ett stort arbete för målgruppen, till exempel stadens projekt inom boende och behandlingsenheten med seniorboende för personer 55 + på Monumentet, subventionerade och drogfria akutplatser för äldre på stöd- och omvårdnadsboende samt tillskapandet av funktionen äldrelots. Motionärerna påtalar även Micasas uppdrag gällande 25 seniorlägenheter per år för målgruppen äldre hemlösa som har svårt att komma in på den ordinarie bostadsmarknaden på grund av till exempel låg pension och skulder och som har bött den maximala boendetiden om fem år inom SHIS.

Utifrån motionärernas beskrivning av målgruppen föreslår dem att kommunfullmäktige beslutar:

- att staden ska anta en nollvision mot äldre i hemlöshet med målet att år 2025 ska vi inte ha äldre i Stockholms stad som är hemlösa enligt gällande definitioner.
- att uppdra till äldrenämnden och socialnämnden att tillsammans med kommunstyrelsen ta fram en handlingsplan för hur en nollvision för hemlöshet bland äldre ska utformas och uppnås.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, äldrenämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor kommunstyrelsens pensionärsråd, SHIS Bostäder, Frälsningsarmén Stockholm, Ny Gemenskap och Stockholms Stadsmission. Frälsningsarmén Stockholm, Ny Gemenskap, och Stockholms Stadsmission har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 juli 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Stadens arbete för den aktuella målgruppen bedrivs utifrån kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena 1.4

I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet och 1.5 I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande. Stadsledningskontoret delar motionärernas beskrivning av den aktuella målgruppen och vill framhålla att arbetet med att minska hemlösheten bland äldre är en prioriterad fråga. Under de senare åren har stadens arbete med att minska hemlösheten bland äldre intensifierats, innefattande många olika insatser och uppdrag. De uppdrag som motionärerna lyfter fram i sin motion kommer att fortsätta även framöver.

Socialnämnden och äldrenämnden samverkar kring uppdraget att utveckla arbetet med personer som är 65 år eller äldre, med eller utan missbruk, som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa. Det arbete som bedrivs utgörs av kunskapshöjande insatser för att öka samhandläggningen mellan individ- och familjeomsorgen och äldreomsorgen inom stadsdelsförvaltningarna för äldre hemlösa.

Socialnämnden samordnar och följer upp pågående och kommande insatser inom hemlöshetsområdet i enlighet med Stockholms stads program mot hemlöshet 2014-2019.

Socialnämnden fick i budget 2019 i uppdrag att ta fram ett nytt program mot hemlöshet. I det nya programmet kommer äldre hemlösa fortsatt vara en prioriterad målgrupp där särskilt riktade delar kommer att behandla just hemlösa äldre. Med anledningen av detta, att ett nytt program är under framtagande, menar stadsledningskontoret att en särskild handlingsplan eller nollvision inte behöver tas fram.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen som svar på remissen *Motion om nollvision mot hemlöshet bland äldre* hänvisar till vad som sägs i detta tjänsteutlåtande

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 maj 2019 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Reservation anfördes av vice ordförande Alexandra Mattsson, Jackie Nylander (båda V), Karin Gustafsson, Arvid Vikman, Lotten Hammar (alla S), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Anna Bonnier Rantala (Fi), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 15 april 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att arbetet med att minska hemlösheten bland äldre är en viktig och prioriterad fråga och instämmer i målet att det inte ska finnas några äldre personer som är hemlösa enligt stadens definition. Staden har, precis som författarna till motionen beskriver, under de senaste åren arbetat mycket med den frågan och genomfört många olika insatser och uppdrag för målgruppen äldre hemlösa. De uppdrag som beskrivs i motionen är ett arbete som kommer att fortsätta även framöver. Den senaste hemlöshetskartläggningen som genomfördes den 26 september 2018 visar att betydligt fler personer i målgruppen äldre hemlösa jämfört med det totala antalet kartlagda personer befann sig i en mer stadigvarande boendesituation, 62 procent jämfört med 45 procent av det totala antalet hemlösa personer.

Förvaltningen samverkar också med äldreförvaltningen kring uppdraget att utveckla arbetet med personer som är 65 år eller äldre, med eller utan missbruk, som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa. Det handlar framförallt om kunskapshöjande insatser för att öka samhandläggningen mellan individ- och familjeomsorgen och äldreomsorgen inom stadsdelsförvaltningarna för äldre hemlösa.

Förvaltningen samordnar och följer upp pågående och kommande insatser inom hemlöshetsområdet i enlighet med Stockholms stads program mot hemlöshet 2014-2019. Under 2019 arbetar förvaltningen med uppdraget att ta fram ett nytt program mot hemlöshet.

I programmet kommer äldre hemlösa att fortsätta att vara en prioriterad målgrupp där insatser kommer fortsätta att genomföras. Därför anser förvaltningen att det inte behöver tas fram en egen handlingsplan eller nollvision för målgruppen.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 maj 2019 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämna den till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av, Kerstin Thelander m.fl. (V) och Claes Elmgren m.fl. (S). Leif Söderström (SD) instämde i reservationen *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 april 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Det är angeläget att alla stockholmare ska kunna känna trygghet inför ålderdomen och alla äldre ska ges möjlighet till ett värdigt boende. Genom de budgetuppdrag som getts äldrenämnden kommer arbetet mot äldre i hemlöshet att fortsätta. Att utveckla det vräkningsförebyggande arbetet och att tillskapa trygga bostäder för personer i hemlöshet är en prioriterad uppgift. Äldrenämnden kommer att tillsammans med socialnämnden och stadsdelsnämnderna arbeta för att nå, och utveckla insatser till, äldre personer som tillhör sårbara grupper. Exempelvis äldre personer som lever i hemlöshet, lider av psykisk ohälsa eller har en missbruksproblematik. Arbetet med att minska risken för att äldre sköra personer hamnar ”mellan stolarna” är angeläget.

Äldreförvaltningen följer tillsammans med socialförvaltningen hur akut- och utredningsboendeplatserna, Monumentets seniorboende samt seniorbostäderna som förmedlats från Micasa genom SHIS, utvecklas. En viktig uppgift har den äldrelots som stödjer den enskilde i processen från hemlöshet till en lägenhet inom Monumentets seniorboende, men även den som erbjuder lägenhet i något av Micasas seniorboenden.

Under 2019 kommer ett nytt *Program mot hemlöshet* att utformas, det befintliga programmet gäller 2014-2019. I detta arbete kommer äldreförvaltningen att ingå. Äldreförvaltningen vill understryka vikten av ett utvecklat vräkningsförebyggande arbete och inte minst en ökad samhandläggning mellan de olika verksamhetsområdenas handläggare inom socialtjänsten.

Förvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar den till kommunstyrelsen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 april 2019 att godkänna förvaltningens svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordförande Rana Nasrinsdotter m.fl. (S)

Reservation anfördes av Hassan Jama m.fl. (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Lisa Palm (Fi), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 februari 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i att det är värdefullt för våra äldre att känna trygghet inför ålderdomen och ha ett värdigt boende. Äldre är en sårbar grupp och förvaltningens erfarenhet är att det är förenat med allvarliga konsekvenser att bli av med sitt boende, både känslomässigt och rent praktiskt, i och med att det är svårt att få ett nytt kontrakt på boende.

Under 2018 inkom till förvaltningen 48 meddelanden om avhysning, varav 5 avsåg barnfamiljer. Under samma period inkom 509 uppsägningar, avseende 424 hushåll. Av dessa var 37 hushåll aktuella inom förvaltningens äldreomsorg.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har i uppdrag från kommunfullmäktige att under 2019 i samverkan med socialnämnden och äldrenämnden fortsätta utveckla arbetet

med personer som är 65 år eller äldre, med eller utan missbruk, som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa samt att stärka det vräkningsförebyggande arbete, bland annat genom att stärka budget och skuldrådgivning. Dessutom har nämnden ett särskilt uppdrag gällande vräkningsförebyggande arbete gentemot barnfamiljer.

Förvaltningens hyresrådgivare har detta som sitt huvudsakliga uppdrag. Förvaltningen har också särskilda resurser avsatta för att ge stöd till personer som bor i försöks- och träningslägenheter, vilket är personer som har stöd och insatser för sitt missbruk som också behöver en ordnad boendesituation.

Ärenden kring personer som riskerar att vräkas på grund av hyresskuld eller störning tas upp på förvaltningens avdelningsövergripande samverkansforum BOSAM, där tjänstepersoner från olika avdelningar tillsammans diskuterar och vidtar åtgärder för att undvika avhysningar. Förvaltningen har en handlingsplan för att undvika avhysningar.

Erfarenheten från förvaltningens vräkningsförebyggande arbete är att antalet äldre som hotas av avhysning ökar. Förvaltningens bedömning är att orsakerna bland annat

är åldersförändringar, låg inkomst eller sjukdom och gradvis eller plötslig oförmåga att sköta sin ekonomi. Det kan handla om svårigheter att klara sig ekonomiskt på grund av höga hyror, att personer inte vill flytta från sitt nuvarande boende och att det behövs stöd samt hjälp för att flytta till ett mindre och billigare boende. Utifrån att det dessutom råder brist på bostäder i Stockholm och att hyresnivån överlag är hög ser förvaltningen behov av flera olika åtgärder för att trygga boendefrågan för äldre.

I förslaget redovisas ett antal resurser som redan finns för att erbjuda boende till äldre som blivit av med sitt boende.

Det förvaltningen framförallt ser behov av att utveckla är det förebyggande arbetet, för att äldre ska få stöd innan de blir av med sitt boende. Det kan till exempel innebära:

- Arbeta proaktivt för att säkra tillgången till gode män.
- Utveckla stödet till äldre med psykisk ohälsa för att förebygga

hemlöshet.

- Uppdrag till kommunala hyresvärdar att snabbt och särskilt uppmärksamma äldre som får hyresskulder samt omgående informera stadsdelsförvaltningarna.

- Tillgång till mindre, billiga bostäder riktade till äldre.

Förvaltningens handlingsplan för att förebygga avhysningar är under revidering och förvaltningen har för avsikt att i handlingsplanen förtydliga det prioriterade arbetet med att förebygga avhysningar av äldre.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutar att godkänna förvaltningens svar på remissen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2019 att överlämna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Reservation anfördes av Jaime Barrios m.fl. (V) *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 april 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i vikten av fortsatt arbete mot hemlöshet bland äldre där staden förstärker och utvecklar det vräkningsförebyggande arbetet i stadsdelsnämnderna. Utöver de insatser som omskrivs i motionen utgår stadens arbete med hemlöshet från Stockholms stads program mot hemlöshet samt stadsövergripande riktlinjer och styrdokument. Orsaker till hemlöshet eller osäkra boendeförhållanden kan vara många och sammansatta såsom psykisk ohälsa eller missbruk. Gruppen äldre kan också riskera hemlöshet i samband med annan sjuklighet med stora konsekvenser

såsom demenssjukdom med nedsatt ADL-förmåga inom flera livsområden. Då anledningen till hemlöshet varierar så arbetar staden och nämnderna också i enlighet med andra program och riktlinjer. Till exempel arbetar en biståndshandläggare inom äldreomsorgen i Östermalms stadsdelsförvaltning särskilt med förebyggande insatser och aktiviteter för att motverka att stadsdelens äldre hamnar i hemlöshet.

Äldre omfattas av stadens styrdokument på samma sätt som andra medborgare och med hänvisning till likställighet anser förvaltningen att staden inte bör tillskapa en separat handlingsplan för målgruppen.

Stockholms stad har oavsett majoritet haft en ambitiös politik på hemlöshetsområdet och hemlöshet är ett fortsatt prioriterat område. Budgeten fastslår att Stockholm ska vara en trygg stad att åldras i och ingen ska på ålderns höst känna oro över sitt boende eller att inte få den hjälp man behöver. Insatserna till äldre personer som lever i hemlöshet ska fortsätta utvecklas och äldrenämnden har därför uppdragits att i samverkan med socialnämnden och stadsdelsnämnderna samordna insatserna för äldre som lever i hemlöshet för att säkra adekvata åtgärder.

Förvaltningen bedömer därför att kommunfullmäktige inte behöver besluta att staden antar en nollvision mot hemlöshet bland äldre. Ej heller uppdras till äldrenämnden och socialnämnden att tillsammans med kommunstyrelsen ta fram en särskild handlingsplan.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 20 juni 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen instämmer i att det ska vara tryggt att åldras i Stockholm och att det redan påbörjade och pågående arbetet mot hemlöshet ska fortsätta. I Micasa Fastigheters uppdrag ingår att prioritera förebyggande och stödjande insatser för att motverka att äldre personer hamnar i hemlöshet. Inom ramen för detta uppdrag har bolaget hittills upplåtit 26 lägenheter till SHIS för vidare uthyrning till denna målgrupp, vilket koncernledningen anser är ett viktigt bidrag i stadens arbete och något som bör fortsätta. Även Micasa Fastigheters och Bostadsbolagens pågående arbete med sina befintliga hyresgäster och att förebygga vräkningar är viktiga insatser. Att detta även sker i nära samarbete med stadsdelsnämnderna är i linje med motionens förslag om att förstärka och utveckla det vräkningsförebyggande arbetet i hela staden.

Koncernledningen anser, i likhet med Stockholms hem, att flexibiliteten i nya bostäder bör öka framöver, så att nya bostäder kan användas av flera kategorier hyresgäster, och prioriteras utifrån behov. Även att bostäder för prioriterade grupper involveras i ordinarie bestånd och anpassas utifrån områdets förutsättningar och sammansättning är viktigt att ta i beaktande vid denna typ av uppdrag. Koncernledningen vill i detta sammanhang även påtala vikten av att staden har en gemensam bild av vilka grupper i samhället som har det största behovet av bostäder

och utifrån det klargöra vilka som är de särskilt prioriterade grupperna. Detta för att bolagens arbete med bostadsförsörjningen ska bli så effektivt som möjligt.

Micasa Fastigheters remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Inom ramen för Micasa Fastigheters uppdrag att tillhandahålla bostäder för grupper med svag ställning på bostadsmarknaden har bolaget hittills upplåtit 26 lägenheter till SHIS för målgruppen hemlösa äldre. Utöver detta arbetar Micasa Fastigheter med vräkningsförebyggande insatser i sitt befintliga bestånd och för utsatta hyresgäster.

AB Stockholmshem remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bolaget har inga synpunkter på de politiska och verksamhetsmässiga mål som staden beslutar. Däremot vill bolaget framföra att det allmännyttiga bostadsbeståndet bör utvecklas så att nya bostäder anpassas för alla typer av hyresgäster och därmed öka flexibiliteten i bestånden.

AB Familjebostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

AB Familjebostäder lyfter fram vikten av att alla stockholmare, i alla åldrar som så önskar har en egen bostad. Utifrån att det idag i Stockholm är en lång kö till lediga bostäder är det av olika skäl viktigt att så många lediga lägenheter som möjligt förmedlas strikt utifrån kötid. Om väsentliga avsteg görs genom att äldre får förtur i kön finns risk att synen på kön och dess legitimitet förändras på ett icke önskvärt sätt. Bolaget arbetar även idag, likt sina systerbolag, med att på olika sätt bidra till att lösa bostadsfrågan för särskilt prioriterade grupper.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor beslutade vid sitt sammanträde den 16 maj 2019 att lämna följande remissvar.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor inkommer här med ett remissvar på motionen om nollvision bland äldre. Det är av vikt att funktionshindersproblematiken belyses här då de problem som motionen berör inte bara är ett generellt äldreproblem utan därtill ett funktionshinderproblem.

Det är bra att det nu uppmärksammas bättre att många hemlösa också är äldre. Äldre hemlösa är ofta extra utsatta på grund av ålder och sjukdom. Många äldre har även en funktionsnedsättning i någon form. Likaså är det vanligt idag att de som hamnar i hemlöshet har en funktionsnedsättning i botten som man inte fått tillräckligt stöd för. Detta är av vikt att belysa i sammanhanget för att kunna arbeta bättre preventivt.

Staden skulle behöva bättre kartlägga varför äldre personer ganska sent i livet hamnar i hemlöshet. Sådan kunskap kan underlätta förebyggande åtgärder och tidiga insatser. Ett samarbete med vårdcentraler, distriktsköterskor och husläkare kan här

behövas. Dessa skulle kunna göra en orosanmälan om en patient ligger i riskzonen. Äldrelotsar för uppsökande verksamhet är bra men dessa bör också ha kontakter med vården och inte enbart med socialtjänsten. Detta just för att kunna vara med i ett tidigt skede innan personen kommit för långt från eget boende i det egna hemmet.

Kommunstyrelsens pensionärsråd

Kommunstyrelsens pensionärsråd beslutade vid sitt sammanträde den 14 maj 2019 att lämna följande remissvar.

KPR accepterar inte hemlöshet.

Klyftorna ökar i det svenska välfärdssamhället. Nu senast gällde det hemlösa pensionärer i Stockholm. För KPR är det självklart att ingen ska behöva bo på gatan. Stockholms kollektivtrafik är ingen acceptabel sovplats för någon.

KPR har under en längre tid noterat att antalet hemlösa pensionärer ökat. Orsakerna är många. Låga pensioner, utförsäljning av hyresrätter och kraftigt höjda boendekostnader är några skäl.

KPR i Stockholms stad vill framföra att staden har ett ansvar för alla sina medborgare. Äldre människor ska inte tvingas finna sin nattvila i kollektivtrafiken eller trappuppgångar. KPR accepterar inte hemlöshet! Det är ett stort socialt misslyckande att samhället inte kan garantera sina invånare en bostad. I förslaget till *Boendepplan 2019 med utblick mot 2040* påtalas behovet av boenden av personer med eller utan missbruk som lever i hemlöshet.

KPR kräver omedelbara åtgärder för att eliminera hemlösheten bland pensionärer. Även på lång sikt handlar det om ekonomi och livskvalité. Tillgången till hyresbostäder med rimlig hyra måste också öka.

SHIS Bostäder

SHIS Bostäder beslutade vid sitt sammanträde den 13 maj 2019 att som svar på remissen överlämna kontorets tjänsteutlåtande.

SHIS Bostäders kontors tjänsteutlåtande daterat den 2 maj 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Som framgår av motionen är SHIS redan idag en aktör för den aktuella målgruppen, som erbjuder boende, med boendelots som stöd när person går vidare i boendekedja från SHIS till seniorboende inom Micasa AB:s bestånd. SHIS tecknar initialt kontraktet med Micasa AB. Siktet är dock alltid ställt på att personen ifråga inom ett år ska ta över kontraktet som ska gälla tills vidare. Verksamheten som påbörjades under 2018 har fallit mycket väl ut.

SHIS har alltid en beredskap att öka sina åtaganden för av staden prioriterade grupper, givet att förutsättningar bland andra ifråga om kostnadstäckning och nya bostäder följer med uppdragen.

Med hänvisning till ovanstående överlämnar SHIS styrelse detta tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation anfördes av vice ordförande Alexandra Mattsson, Jackie Nylander (båda V), Karin Gustafsson, Arvid Vikman, Lotten Hammar (alla S) enligt följande.

1. Motion om nollvision mot hemlöshet bland äldre av Clara Lindblom, Torun Boucher, Alexandra Mattsson Åkerström och Robert Mjörnberg bifalls.

2. Därutöver anfördes följande
Vi är stolta över det arbetet som gjorts under förra mandatperioden för att minska hemlösheten bland äldre. För första gången har gruppen äldre hemlösa synliggjorts och insatser har utformats efter deras behov. Ett nytt boende har öppnats, drogfria akutplatser subventionerats, seniorlägenheter öronmärkts och det har blivit enklare att få förtur till Micasas seniorboenden utifrån sociala skäl. Utöver detta har en särskild äldrelots inrättats som arbetar uppsökande och planer gjorts för att skapa 500 öronmärkta seniorbostäder för äldre hemlösa i nyproduktion. Detta arbete har redan gett resultat då antalet äldre hemlösa minskade förra året, vilket visar på att en nollvision inte är omöjlig om det finns en politisk vilja. Vi hade gärna arbetat vidare med en nollvision och ett strukturerat uppdrag om att skapa ytterligare förutsättningar så att inga äldre ska leva i hemlöshet efter år 2025.”

Ersättaryttrande gjordes av Anna Bonnier Rantala (Fi) enligt följande.

Ersättaren Anna Bonnier Rantala (Fi) instämde i förslag till beslut och reservation från (V), (S).

Äldrenämnden

Reservation anfördes av Kerstin Thelander m.fl. (V) och Claes Elmgren m.fl. (S) enligt följande. Leif Söderström (SD) instämde i reservationen.

1. Äldrenämnden tillstyrker motionen om att staden ska anta en nollvision mot hemlöshet bland äldre med målet att år 2025 ska vi inte ha äldre i Stockholms stad som är hemlösa.

2. Därutöver framföra följande:
Vi ser positivt att äldrenämnden genom de budgetuppdrag som getts kommer att fortsätta arbetet mot äldre i hemlöshet och att det är en prioriterad uppgift med ett utvecklat vräkningsförebyggande arbete och tillskapandet av trygga bostäder för äldre

personer i hemlöshet. Även det samarbete som beskrivs med socialnämnden är viktigt att fortsätta. Vi anser att en nollvision bör ingå i det nya dokumentet Program mot hemlöshet som kommer att utformas under 2019.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordförande Rana Nasrinsdotter m.fl.(S), enligt följande.

1. Att stadsdelsnämnden tillstyrker motionen.
2. Samt därutöver anföra:

Arbetet med en nollvision bör också på ett långsiktigt och förebyggande fokus. För att på sikt kunna motverka hemlösheten bland äldre så måste socialtjänst och andra delar av förvaltningen /myndigheter arbeta proaktivt och organiserat för att identifiera risker, tillhandahålla information och stöd på ett effektivt sätt. Det är oroande att andelen äldre som hotas av avhysning ökar och att det är starkt kopplat till en trög rörlig bostadsmarknad, låg inkomst och oförmåga att sköta om sin ekonomi. Förvaltningen har idag en handlingsplan men stora delar av problemen är starkt kopplade till den rådande bostadssituationen i Stockholm idag. En konsekvens av en minskad andel hyresrätter med rimlig hyra har gjort bostads-situationen i Stockholm till en klassfråga. När utbudet begränsas så begränsas även rörligheten på marknaden. En begränsad rörlighet slår mot dom som har det allra svårast. Äldre ska inte behöva riskera att stå utan bostad för att livssituationen ändras, ändrade ekonomiska förutsättningar eller plötslig sjukdom. En flexibel bostadsmarknad och stödiriktade insatser är det som krävs för att en nollvision faktiskt skall kunna ge effekt.

Reservation anfördes av Hassan Jama m.fl.(V) enligt följande.

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut.
2. Att bifalla motionen i sin helhet.

Vänsterpartiet instämmer med förvaltningens synpunkt att handlingsplanen för att förebygga avhysningar av äldre är i behov av förtydliganden. Detta för att stärka det prioriterade arbetet med att förebygga avhysningar av äldre. Under förra mandatperioden var Vänsterpartiet drivande i arbetet med att minska hemlösheten bland äldre genom att skapa olika boendeanternativ. Ett åtgärdsprogram togs fram med flera olika insatser på kort och lång sikt. Exempelvis projektet med drogfria akut- och utredningsplatser inom social-förvaltningens boende- och behandlingsenhet.

Äldre människor som lever i hemlöshet är en särskilt utsatt grupp. Vi anser därför att det är ytterst viktigt att det arbete som Vänsterpartiet initierade fortsätter. För att säkerställa äldres rätt till en trygg ålderdom vill Vänsterpartiet att Stockholm stad ska anta en nollvision mot äldre i hemlöshet med strävansmål samt återkommande

uppföljning och kompletterande insatser Exempel på ytterligare insatser för att förstärka och utveckla det förebyggande arbetet mot avhysningar av äldre skulle kunna vara att, kommunanställda gode män, inrätta ett ytterligare stadsövergripande profilboende utöver Gamlebo och skapa ett förstärkt boendestöd.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) enligt följande.

Ersättaren Lisa Palm (Fi) ställde sig bakom Socialdemokraternas förslag till beslut.

Östermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Jaime Barrios m.fl. (V) enligt följande.

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut.
2. Att bifalla motionen i sin helhet

Det är välkänd att bostadsbristen i Stockholm är överhängande. Bostadsbristen slår speciellt hårt mot fattiga pensionärer. De som lever i hemlöshet är en mycket socialt och ekonomiskt sårbar och pressad grupp. För att säkerställa äldres rätt till en trygg ålderdom vill Vänsterpartiet att Stockholmstad ska anta en nollvision mot äldre i hemlöshet med strävansmål samt återkommande uppföljning och kompletterande insatser, om det visar sig behövas. Vår vision är att bidra till nollvisionen för hemlöshet inom fem år.

Vänsterpartiet grundinställning är att ingen ska vara hemlös i Stockholm. I vår budgetförslag 2019 lyfter vi frågan om äldres hemlöshet inom ramen av ett demokratiskt hållbar Stockholm. Staden ska ha en nollvision för äldre i hemlöshet. Det ska vara självklart att den som har problem med missbruk ska ha rätt till äldreomsorg och trygg bostad.

Ett demokratisk hållbart Stockholm innebär också att ingen ska behöva sova utomhus eller på nattbussen. Vår parti har under föra mandat arbetat dynamiskt och effektivt för att motverka hemlösheten. Vi anser därför att det är ytterst viktigt att det arbete som Vänsterpartiet initierade under föra mandat fortsätter.